SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, Located
in all Principle Cities of the
United States.
SANDARA
814 W. 33rd Street, Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

METAI XX — PENKTADIENIS, SPALIO (OCTOBER) 6 D., 1933 M. — No. 37

Am. Lietuviai Skaitlingai Mini Vilniaus Vadavimo Dieną

BRUOŽAI

Rašo V. G.

Anglų spauda apie Lietuvą.
Babravičius vyksta į Rytus.
Pašto ženklai pagerbimui gen. Kosčiuškos.
Rooseveltas ir Legionieriai.
NRA ir Straikai.

Besiartinant Spalio 9 dienai Chicago Daily Tribune patalpino ilgą ir gana bešališką straipsnį apie Lietuvą. Daug komplimentų pasakyta musų laikinai sostinei Kaunui, kuris iš mažo miestuko rusų laikais išaugo į Europos miestą, taip švarų, kaip Berlynas.

Ypač reikšmingas yra pabriežimas, jog musų Vilnių lenkai yra pagrobę ir dar nesugrąžina. Amerikos lenkų spauda del šito sukėlė visą revoliuciją. Tiesa, mat, griaužia akis.

* * *

Musų mėgiamas dainininkas Juozas Babravičius turėjęs gana pasekmingą koncertą Chicagoj, greitu laiku išvažiuoja į rytines valstijas.

Šių kolonijų lietuviai išsilgę p. Babravičiaus, džiaugsmingai jį pasitiks ir nepraleis progos atsilankyti į jo koncertus.

P-nas J. Babravičius yra ne tik pilnoj prasmėj artistas, bet, kas svarbiausia, musų dainos gaivintojas. Štai kodel jis yra aukštai įvertinamas ir gerbiamas Amerikos lietuvių tarpe.

* * *

Šiomis dienomis sueina 150 metų kaip Amerikos valdžia suteikė pilietybės teises garsiajam kovotojui T. Kosčiuškai. Ta proga pašto viršininkas Farley išleido ženklelius, kurie neužilgo bus išsiuntinėti į pašto įstaigas.

Lenkų organizacijos Amerikoj bando išnaudoti šį momentą savo propogandai užplugdydami Washingtoną raštais ir "dokumentais" apie Kosčiuškos lenkišką kilimą. Visi ju irodinėjimai lieka be pamato, nes Kosčiuška gimė ne kur kitur, bet Lietuvos žemėj.

* * *

Du Chicagos lietuvių dienraščiai nusprendė, jog geriausias budas minėti Vilniaus pagrobimą, tai sujungus su aviacijos dienomis ar skraidymu per atlantiką. Ką turi bendro tie du dalykai, kol kas sunku atspėti.

Spalio 9 dieną, paprastai yra rengiamos didelės manifestacijos, susirinkimai pabrėžimui, jog Vilniaus neišsižadam ir reikalaujam jį mums sugrąžinti. Šiais metais šitą svarbų momentą norima padaryt tik kaipo pridėčką arba pagrąžinimą kitam tikslui kur nieko bendro neturi su sostinės vadavimu. Dabartiniai okupantai iš to gali tik pasidžiaugti.

* * *

Praejusią savaitę Chicagoj įvyko Legionierių konferencija, kurioj kalbėjo ir Prez. Rooseveltas. Jis buvo pakviestas konvencijoj kalbėt prieš mėnesį laiko, bet jis apie savo atvykimą pranešė tik išvažiuodamas į konvenciją.

Del to ilgo nenusprendimo kilo įvairios paskalos—buk Rooseveltas nesijaučiąs šaltą legionierių sutiikmą kaip atsilyginimą už numušimą jiems pašalpų ir todel į konvenciją neatvyksiąs.

Bet tos paskalos neišsipildė—Rooseveltas atvyko į konvenciją ir savo rimta prakalba legionierius ant tiek paveikė, kad jie pasižadėjo remti jo programą ir tuo prisidėti prie gerbuvio atsteigimo.

* * *

Įejus į galią NRA (tautinio atsteigimo aktui) įvairiose Amerikos dalyse pasireiškė darbininkų straikai.

Straikai kyla dažniausiai del darbdavių nesilaikymo valdžios nustatytų darbininkams algų ir del nepripažinimo unijų.

Prieš NRA darbininkams sustraikavus kompanijos, pasinaudodamos depresija, priimdavo kitus darbininkus, kurie dirbdavo už mažesnį atlyginimą negu prieš straiką. Tuo budu darbininkai dažniausiai straikus pralaimėdavo.

Bet dabar padėtis pasikeitė, nes įvykus straikui įsimaišo valdžios atstovai ir jeigu jie išranda kad darbdaviai yra kalti, tai darbininkams turi buti pakeltas mokestis.

Žinios iš Lietuvos

LIETUVOS TEATRAS STOVI ANT SAVO KOJŲ

Pirmą kartą nuo pradžios nepriklausomybės **Lietuvos Valstybės Teatras (Kaune)** taip sakant atsistojo ant savo kojų, nes pradėdamas vaidinimų sezoną rugsėjo penkioliktą dieną tris dienas iš eilės rodė savus, lietuviškus, vaidinimus, apimančius visas tris sritis: operą, baletą ir dramą. Rugsėjo penkioliktą dieną buvo rodoma savo kompozitoriaus opera "Gražina," (ji buvo rodoma ir rugsėjo aštuntą —per tautos šventę), kitą dieną buvo savų kompozitorių baletai: Bacevičiaus "modern muzikos" baletas "Šokių sukury," Gruodžio "Kastytis ir Juratė" ir Dvariono "Piršlybos." Drama pradėjo sezoną rugsėjo septynioliktą su pernai pasirodžiusiu teatre Petro Vaičiuno kuriniu "Naujieji žmonės," (J. Karnavičiaus opera "Gražina" ir baletai taip pat pasirodė pernai). Žiurint akimi, tokia sezono pradžia yra moraliu laimėjimu. Dabar bereikia, kad savų kurinių tirščiau butų nuolatiniame repertuare, bet ir atrodo, kad taip bus.

Pirmoji repertuaro iš eilės opera buvo "Faustas," (pirmadieniais vaidinimų teatre nėra—savaitė pradedama antradieniais, kartais pirmadienius užpildant simfoniniais koncertais, kuriais šiais metais rupinsis Amerikos lietuviams žinomas Stasys Šimkus). Dramos repertuaro iš eilės pirmas vaidinimas buvo —taip pat savo autoriaus (pernai pasirodžius) Antano "Užvtanka."—**Arėjas Vitkauskas.**

LIETUVOJE 212 ADVOKATŲ

Pagal naująji Lietuvos teismų sutvarkymo įstatymą, Lietuvoje daugiau nebėra vadinamų prisiekusių advokatų ir jų padėjėjų. Yra tiktai advokatai ir privatiški bylose gynėjai. Teisingumo ministeris patvirtino iš viso 212 advokatų: 100 lietuvių, 88 žydus, 15 rusų, 5 lenkus ir 3 vokiečius. 102 advokatai gyvena Kaune; ikti 110 gyvena iktuose įvairiuose miestuose ir miesteliuose.

A. VOLDEMARO KNYGA SUSIDOMĖJO TEISMAS

Teko sužinoti, kad Voldemaro knyga, išleista Prancuzijoj apie Lietuvos problemas, kurią smarkiai smerkė oficioze Pil. aps. dep. dir. p. Navakas, susidomėję teismo organai ar nėra joje valstybės išdavimo.

VARGSTA LIUDI MUSŲ VILNIUS

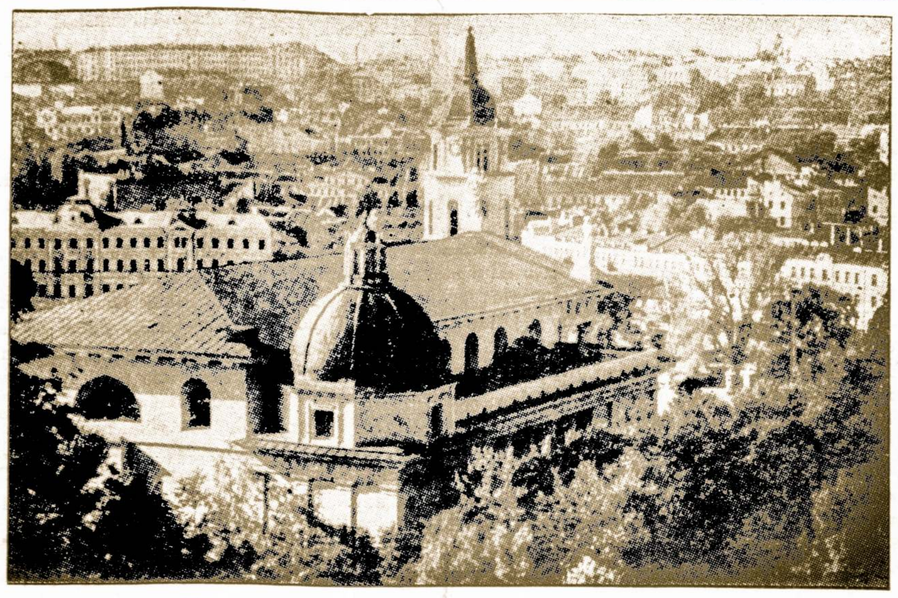

Lietuvos sostinė Vilnius, kuris tapo pagrobtas per plešriuosius lenkus ir yra laikomas iki šiai dienai. Visi pasaulio lietuviai privalo minėti Vilniaus pagrobimo sukaktuves ir reikalauti jį grąžinti Lietuvai.

VOKIETIJOS VILTYS Į LIETUVĄ YRA BERGŽDŽIOS — SAKO ČEKOSLOVAKAS

Praha.— Čekoslovakijos socialdemokratų vyriausias dienraštis "Pravo Lidu" įdėjo straipsnį "Lietuva — minimalinio nedarbo kraštas," kuriame autorius, žinomas čekoslovakų publicistas Vozka, lankęsis šią vasarą Lietuvoje ir atostogavęs Lietuvos pajuryje, atvaizduoja šių dienų Lietuvą.

Apibudindamas santykius Klaipėdos krašte, Vozka pareiškia, kad Klaipėdos vokietininkai yra ekonomiškai suinteresuoti pasilikti Lietuvos respublikoje, kur jie turi daugiau teisių, kaip patys lietuviai Lietuvoje. Lietuviai aiškiai mato, kad pangermanizmo sąjudis yra taip pat nukreiptas ir prieš Čekoslovakiją, kuriai eventualiai susilpnėjus, Lietuvai pavojus dar padidėtų. Hitlerio viltis, kad per ekonomines lietuvių vokiečių derybas pagerinus Lietuvos eksportui į Vokietiją sąlygas, sustiprės Vokietijos įtaka Lietuvai, yra bergždžia.

ANGLŲ PARLAMENTARAI LIETUVOJE

Kaunas. — Vakar naktiniu traukiniu į Kauną atvyko anglų parlamento nariai Alfred Bossom, kuris yra anglų Pabaltės draugijos įkurėjas ir pirmininkas, Sir Park Goff, kapitonas Balfour, George Harvey ir Adam Maitland. Sir Richard Meller, kuris turėjo kartu su jais atvykti, del susidėjusių aplinkybių neatvyko.

Aukštų svečių pasitikti į Virbalį buvo pasiųstas salon-vagonas. Į Lietuvą atvykusius anglų parlamento narius Virbalyje pasitiko užsienių reikalų ministerijos atstovas, Užsienių Reikalų Ministerio asmeninis sekretorius, p. De Faria e Castro, ir Susisiekimo Ministerijos atstovas, p. Galaunė. Kauno stoty anglų svečius pasitiko U. R. M. spaudos biuro šefas, p-lė Avietėnaitė, ir Užsienių Reikalų Ministerijos protokolo šefas a. i. p. Vanagas.

LONDONO TEISMAS IŠTEISINO TARIAMUOSIUS REICHSTAGO PADEGĖJUS

Kaltina Nacionalsocialistus.

Londonas.—Londono tariamų jų reichstago padegėjų bylos sprendimas jau paskelbtas. Teismas komunistus — Torglerį, Dimitrovą, Popovą ir Tanevą — išteisino, priėjęs išvadą, kad jie nei tiesioginiai nei netiesioginiai nieko bendro neturėjo su reichstago padegimu. Priešingai, teismas rado, kad yra rimto pamato įtarti, kad reichstagas buvo padegtas vadovaujančių nacional socialistų asmenybių naudai. Teismas rado, kad penktas kaltinamasis, olandas van der Liubbe, yra antikomunistas, kuris vienas nusikaltimo įvykdyti negalėjo.

KRUPAS DIRBA NAUJAS ARMOTAS

Vienos "Arbeiter Zeitung" rašo apie Krupo fabrikų veiklą. Straipsnyje rašoma, kad plieno liejykloje nuo š. m. pradžios priimti 4116 nauji darbininkai. Jeigu, esą, fabriko didinimas eisiąs ir toliau tokiu tempu, spalių mėnesį Krupo fabrike dirbs dvigubai tiek darbininkų, kiek dirbo pernai šiuo laiku. Dabar Krupas gaminąs visiškai naujo tipo armotas, kurios jau Mepenės šaudymo laukuose esą išban dytos. Šios armotos savo jėga pralenkiančios ir pasauliniame kare vokiečių vartotas 42 centimetrų armotas. Naujoji armota šausianti daug toliau ir jos granatų sprogimas busiąs daug stipresnis. Insterburge, esą, buvę išmėgintos Krupo naujosios "haubicos". Jau keli mėnesiai, kaip Krupas iš Drezdeno gaunąs tukstančius tonų silicito karbeto. Tai esanti butina medžiaga armotų plienui užgrudinti. Drauge su šiais stambiais darbais Krupas esąs pakeitęs ir savo pasaulėžiurą. Iki šiol jis buvęs vokiečių nacionalas, bet gavęs gerų užsakymų iš Hitlerio, pasidaręs Hitlerio šalininku.

KOKIOS MAŽUMOS DALYVAUJA BERNO MAŽUMŲ KONGRESE

Šveicarų telegramų agentura praneša, kad Berne prasidėjusiame devintame Europos tautinių mažumų kongrese dalyvauja: Ispanijos baskų grupė; Jugoslavijos ir Rumunijos bulgarų grupės; Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Danijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Jugoslavijos, Rumunijos ir Italijos vokiečių grupės; Italijos graikų grupė; Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Rumunijos ir Bulgarijos žydų grupės; Italijos, jugoslavų grupės (slavėnai ir kroatai); Austrijos slavėnai; Austrijos kroatai; Ispanijos kataloniečių grupė; Lenkijos ir Vokietijos lietuvių grupė; Lenkijos ir Rumunijos ukrainiečių grupės; Čekoslovakijos, ir Rumunijos vengrų grupės; Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Čekoslovakijos ir Rumunijos rusų grupės; Estijos švedų grupė; Austrijos čekoslovakų grupė; Vengrijos slovakų grupė ir Lenkijos gudų grupė.

SĄMOKSLAS PRIEŠ HITLERINĮ REŽIMĄ

Skaitlingas politinis suėmimas. Hitlerininkų teigimu, sąmokslą ruošę žymus asmens.

Berlynas. IX. 20. Elta. Nacionalsocialistų smugininkai ir vokiečių politinė policija iškratė pilį arti Heidenheimo ir suėmė 41 asmenį. Suimtieji kaltinami rengę sąmokslą prieš nacionalsocialistinę valstybę. Tuo tarpu suimtųjų pavardės neskelbiamos, tačiau žinoma, kad suimtųjų tarpe yra valdininkas su savo šeima, keli teisėjai ir profesoriai, taip pat keli aristokratai. Visi jie, pasak nacionalsocialistų, yra aukštos inteligencijos žmonės ir toodel su jais bus daug smarkiau apsieita, kaip su neinteligentais sąmokslininkais prieš valstybę.

Chicagos Lietuviai Rengia Masinį Mitingą Nedėlioj, Spalio 8, Liet. Auditorijoj

Taipgi ir kitos lietuvių kolonijos rengia apvaikščiojimus bei protesto mitingus, kad tinkamai atžymėjus Vilniaus netekimo dieną.

Lietuvi! Štai ir vėl prisiratino ta diena, kada tavo klastus kaimynas lenkas skaudžiai nuskriaudė tave, išplėšdamas tavo širdį — Sostinę Vilnių.

Nors tas įvyko prieš trylika metų, tačiau ta žaizda yra taip skaudi, kad ji dar neužgijo ir užgis tik tada, kada Vilnius bus Lietuvai grąžintas.

Tačiau, kad tą žygį tinkamai paminėjus ir parodžius pasauliui kokią skriaudą Lenkija padarė Lietuvai atimdama iš jos sostinę Vilnių, visuose pasaulio kraštuose gyveną lietuviai rengia tam tikrus Spalio 9 dienos apvaikščiojimus ir juose dar kartą tvirtai pasižada dėti visas galimas pastangas, kad Vilnius butų Lietuvai grąžintas.

Chicagos lietuviai tą dieną iškilmingai apvaikščios Nedėlioj, Spalio 8 d., Lietuvių Auditorijoj, 7:30 val. vakare. Programe dalyvaus "Birutės" choras, Jaunoji Birutė, art. Juozas Babravičius, St. Rimkus ir keletas kitų gerų dainininkų. Kalbės Lietuvos Konsulas Chicagoj p. Antanas Kalvaitis, "Sandaros" Red. M. Vaidyla ir kap. P. Jurgėla.

Taigi kiekvieno lietuvio pareiga yra atsilankyti į šį paminėjimą ir dar kartą pareikšti: EI PASAULI! MES BE VILNIAUS NENURIMSSIM!

LIETUVIŲ TAUTA SIEKIA EKONOMINĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Ne paslaptis, kad apie 80% visos prekybos Nepriklausomoje Lietuvoje yra svetimtaučių, **daugumoj žydų rankose.** Dar blogiau yra su pramone. Išskyrus vieną kitą įmonę, bemaž visa Lietuvos tabako, muilo, alaus, dalinai audimo ir kita pramonė yra žydų rankose. Klaipėdos krašto pramonė, su nedidelėmis išimtimis, yra daugumoj vokiečių, dalinai net Vokietijos piliečių rankose.

Aišku, kad tokia padėtis yra nenormali. Lietuviai turi teisės ir privalo kovoti ir iškovoti prideramą sau vietą prekyboje ir pramonėje, kaip ir kitose ukiškojo šalies gyvenimo srityse. Užtat nenuostabu, kad paskutiniais metais vis labiau pradėjo reikštis lietuvių pastangos atsipalaidoti nuo ekonominio svetimtaučių jungo. Gerą pradžią šia kryptimi yra padariusi **lietuvių verslininkų sąjunga.** Ši sąjunga jau yra įkurusi savo skyrius įvairiose Lietuvos vietose ir spalių mėn. pradžioj, kaip jau buvo rašyta, ruošia didelį kongresą.

Daug daro ir gali padaryti ekonominei lietuvių tautos nepriklausomybei iškovoti grįžtantieji į Lietuvą Amerikos lietuviai. Kai kurie iš jų jau pradėjo darbą šia kryptimi, nors kai kuriems del paskirų asmenų nesąžiningumo teko skaudžiai nukentėti.

Lietuvių tautos pastangos pasiekti ekonominę nepriklausomybę kai kas įžiuri antisemitizmo pasireiškimus. Tikrumoj taip nėra. Tai yra pačių žydų prasimanymas. Antisemitizmas lietuvių tautai yra svetimas. Lietuviai pasiryžę taikiomis priemonėmis, be prievartų, be pagromų ir boikotų, paveržti iš žydų vadovaujantį vaidmenį ekonominiame Lietuvos gyvenime. Ir tai, be abejo, po metų kitų turės įvykti.

PABALTIJYS GALI GAUTI TAUTŲ SĄJUNGOS TARYBOJE VIETĄ

"Jaunakas Zinias" atspausdino pasikalbėjimą su latvių užsienių reikalų ministeriu V. Salnajs, kuriame ministeris prieš išvažiuodamas Ženevon paliečia daug aktualių klausimų, tarp jų ir santykius su Lietuva.

P. Salnajs pažymi, kad dabar esąs **geras momentas Pabaltijo valstybėms pravesti Tautų Sąjungos Tarybon savo atstovą, nes Tautų Sąjungos Taryboj vakuoja trys vietos.** Tai esą butų galima padaryti susitarus su kitomis Pabaltijo valstybėmis.

Toliau ministeris pasisakė del santykių su Lietuva. Jis pareiškė:

"Visų pirmiausia musų nesenai paskirta delegacija turės tartis su Lietuva. Kaip žinome Lietuva š. m. 1 d. gegužės paskelbė iki šiol veikusią prekybos sutartį nuo 1 lapkričio nebesančia, jeigu nebus sudaryta nauja sutartis. Tokiu budu prekybiniai santykiai Latvijos su Lietuva nutruktų. Tai be abejo butų nepakenčiamas dalykas ir todel **musų bus visom išgalėm stengiamasi, kad derybos butų sekmingos, ir kad mes su brolių tauta galėtume sudaryti ne tik didžiausio palankumo sutartį, bet ir visiškai išnaudotume tas galimybes, kurias mums teikia Pabaltijo klauzulė.** Mes esame pasiruošę duoti Lietuvai žinomas privilegijas ir pirmenybę daugelio prekių rušių atveju, jų sukrovimui ir už jas atsiskaitymui, jeigu iš Lietuvos pusės susilauksime tikro musų interesų supratimo ir reikalingo atsinešimo."

NAKTINIS LĖKTUVŲ SKRAIDYMAS VOKIETIJOJE

Berlynas. — Vokietijoje įvedamas skubotų priekinių lėktuvų susisiekimas. Toika prekinių lėtuvų linija pradės pirmiausia veikti tarp Berlyno ir Karaliaučiaus. Lėktuvai skraidys naktį.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN WEEKLY
Published Every Friday by
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE

Editorial Office:
814 West 33rd Street Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year $2.00
In Canada and All Foreign Countries per year $3.00

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra Sąvaitinis Laikraštis, leidžiamas kas Penktadienis. Sandara yra Organas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, 814 West 33rd Street, Chicago, Illinois.

UŽSISAKYMO KAINA:
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyje metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų —vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas bešališkas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos Lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose salyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius Demokratybės principus.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo politinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atsižvengiant į tautos ateitį—pastangos priaugančiąją Lietuvių kartą —jaunuomenę, išaukleti sveiką, apsviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais—Mes be Vilniaus Nenurimsim.

MUSŲ ATEITIES PROBLEMA.

Visose lietuvių kolonijose, kur tik aktyviai gyvuoja Sandaros kuopos, beabejo bus tinkamai paminėta Spalio 9-ta (Vilniaus Gedulos Diena), išnesta atatinkamos rezoliucijos ir padaryti planai tolimesniam Vilniaus vadavimui. Tai yra musų dalis programo. Kitos sroves gali tą dieną praleisti be jokios akcijos, gali perleisti kitiems, sukergti su skirtingo pobudžio veikme ir t.t.; bet sandariečiai to padaryti negali. Ir štai delko.

Dar Didžiojo Karo metu, 1914 metais, vidurines srovės lietuviai, susirinkę New Yorke, patiese pamatus tautinei patrijotinei organizacijai—Amerikos Lietuvių Tautinei Sandarai. Svarbiausiu šios organzacjos principų punktu—Nepriklausoma etnografinė Lietuva su sostine Vilniuje. Opozicinių grupių zmones ir jų spauda tyciojosi iš mus, sakydami, kad girdi, tautininkai sapnuoja apie nepriklausomą Lietuvą su sostine Vilnium. Tačiau laikas parode, kad ne mes sapnavom... Tie mus "sapnai," dalinai, realizavosi—turime Nepriklausomą Lietuvą, nors sostinė Vilnius tebera plėšikų rankose.

Mes ne kartą esame pareiškę ir pakartoję, kad mes, sandariečiai nuo savo principų negalime pasitraukti nei žingsnio. O Vilniaus vadavimas yra dalim musų principų ir mes negalim daryti su niekom jokių bargenų tame reikale. Mes pirmieji paskleidėm mintį atgauti Nepriklausomą Lietuvą su sostine Vilnium ir negalime nuo to musų visai tautai brangaus principo atsisakyti ar jį iškeisti ant sentimentalio veiksmo. Nedaro skirtumo kaip ilga ta kova už sostinės atvadavimą bus, ji turi but tęsiama be atvangos.

Bet kaip abelnoj lietuvių išeivijoj, taip ir sandariečių eilėse reiškia lig apsilpimas. Musų ilgus metus dirbusieji visuomeninį darbą draugai sandariečiai pradeda pailsti; bando pasitraukti iš kovos lauko pirm negu ta kova bus laimėta. Tas neturėtų buti. Jeigu kurie jaučiasi apsilpę ir norėtų pasitraukti "atsargon," tai jie turėtų savo eilėse pastatyti savo išauklėtus jaunus darbuotojus—sunus ir dukras, kurie galėtų tęsti jų pradėtąjį darbą iki laimėjimo.

RUDENIUI ATĖJUS.

Kiekvienas metų sezonas turi savo gamtiškas ypatybes, iš kurių gimsta ypatiškas žmonių veikimas. Vasarai atėjus žmonės gėrėjosi oru, išvažiuodami į miškus, maudynių vietas ir kitur. Sporto srity irgi yra didelis veikmas atvrame ore. Viskas daroma praleidimui linksmai laiko.

Rudens metu tas viskas dingsta. Gyvenimas susikuopia pastogėse. Praleidimui laiko einama į teatrus, koncertus, šokius. Bet visos tokios išeigos reikalauja piniginės išgalės ir neša mažą dvasinę naudą. Tad kyla klausimas, kas daryti ilgais rudens ir žiemos vakarais? Į šitą klausimą kiekvienas gali duoti savo atsakymą, bet musų akimis žiurint į musų socialį gyvenimą, matosi patogumas burtis mums atsiekimui kaip kulturinių taip ir socialių tikslų. Kitaip sakant, rekia pradėti organizuotą veikimą protiškam ir kuniškam išsilavinimui. Protišką veikimą yra galima pravesti švietimosi dirvoje, o kunišką—sporte. Tam viskam patogiausias amžius yra jaunystė. Todel ir norėtume atkreipti musų jaunimo dėmesį į tuos tikslus.

Jau yra daug kas padaryta toje kripty. Turime Sandaros kuopas, ir jaunimo ratelius, turime Sandaros centro bute patogią vietą susirinkimams ir pramogoms. Tas viskas reiktų panaudoti paminėtų tikslų atsiekimui. Chicagos jaunimas ir Sandaros kuopos gali visada naudotis tais patogumais.

Kiekvienas sandarietis privalo susirupinti šiuo klausimu ir tartis su kitais kas ir kaip reiktų nuveikti. Patartina yra laikyti susirinkimus visų Sandaros kuopų bėgyje šito mėnesio, iškėlimui įvairių sumanymų ir aptarimui budų jų pravedimui. Taipgi patartina yra laikyti susirinkimus ir susiburusio prie Sandaros jaunimo, tėvų bendram pasitarimui įvairiais klausimais. Tokius susirinkimus galima paįvairinti muzikaliais programais ir paskaitomis. Pradėjus tokį veikimą atsirastų daug dalykų, kurie įdomintų visus ir neštų mums visiems naudą.

KAS STATYS PAMINKLĄ DARIUI IR GIRĖNUI?

Dariaus-Girėno paminklo statymo komitetas sumanė ir pažadėjo pastatyti Chicagoje paminklą musų didvyriams—lakunams, kurie 1933 m. liepos mėn. pirmieji iš lietuvių perskrido Atlanto vandenyną. Plačioji visuomenė tam sumanymui karštai pritaria ir pasiryžusi duoti ir rinkti aukas tam kilniam reikalui. Tai paaiškėjo per komiteto posėdį rugs. 19 d.

P. Jurgėla pasiulė kooptuoti į komitetą Lietuvių Aero Kliubo ir Amerikos Legiono Dariaus-Girėno posto atstovus: Aero Kliubo pirm-ką lakuną Kielą ir posto vadą J. Mickeliuną, o taip pat kooptuoti visus Chicagos lietuvių laikraščių redaktorius arba jų atstovus. Tam sumanymui pritaria. Į posėdį atvyko minėti atstovai ir "Margučio" redakcijos atstovas Pustapėdis. Po to P. Jurgėla pranešė, kad pas jį prieš 4 savaites kreipėsi naujai įsteigto Chicagoje Liet. Aero Kliubo pirm. Kiela ri prašė padėt garsinti jų kliubo rengiamą Aviacijos Šventę kliubo naudai. Tada Jurgėla pranešė jam, kad Dariaus-Girėno paminklo statymo komitetas dar liepos mėn. paskelbė visuomenei, jog šių metų rugsėjo ar spalių mėn. rengs Aviacijos Šventę paminklo naudai, ir prašė skyrium nerengti, bet susitarti ir iš vien surengti. Aero Kliubas sutiko ir laukė komiteto posėdžio. Lak. Kiela pranešė, kad jau atlikti svarbesnieji parengiamieji darbai; keli liet. lakunai darys ore įvairius triksus ir lėktuvais vežios norinčius paskraidyti ir **dvi lietuvaitės šoks su parašiutais.** B. Simokaitis pranešė, kad **tautinės gvardijos aviacija atsiųs 27 kariškus lėktuvus pademonstruoti figurinį skraidymą.**

Apsvarsčius visą programą ir kitus reikalus, **nutarta parem ti ir padėt surengti tą Liet. Aero Kliubo rengiamą Aviacijos Šventę Dariaus-Girėno paminklo naudai.** Įžangos mokestis nustatyta 25c. Taip pat bus parduodamos komiteto išleistos lakunų fotografijos. Tvarką palaikys Am. Legiono Dariaus-Girėno posto veteranai, kurie jau ne vieną kartą gražiai patarnavo Dariaus ir Girėno reikalams. Veiklus tie musų veteranai!

Aviacijos Šventė įvyks spalių m. 8 d., tam pačiam aeroporte (aerodrome), kur pernai įvyko Dariaus-Girėno skridimo naudai.

Fondo pirm. A. Kalvaitis pranešė, kad į fondą jau įplaukė 525 dol. 73c. Pirmoji Dariaus-Girėno fotografijų laida (1000) jau išplatinta. Daugiausia platinama Chicagoje. Iš kitų kolonijų daugiausia užsakė šių fotografijų Newark, N. J. — A. Trečiokas net 500. Kitos kolonijos taip pat neatsilieka: Cleveland, O.—200, Toronto, Ont.—50, Dayton, O.—30, Waukegan, Ill.—20, Kenosha, Wis.—25, Worcester, Mass.—25. Kadangi pirmo tukstančio pritruko, užsakyta dar 500 fot.

Komitetas nutarė prašyt Jun. Am. Valstybių vyriausybę sten gtis išaiškinti lakunų žuvimo priežastį. Kadangi spaudoje buvo paskelbta įvairių priekaištų komitetui ir fondui del neveiklumo ir net prikišta kaltė del lakunų žuvimo, komitetas nutarė paskelbti spaudoje viešą komiteto pareišikmą, kuris pasirašyti įgaliota k-to pirm-kas ir sekretorius.

Nutarta laiškais kreiptis į Chicagos liet. draugijas bei organizacijas ir prašyt skirti auką paminklui, o taip pat daugiau aukų parinkti ir platinti lakunų fotografijas. Sekretoriui pavesta surašyt tą laišką ir išspausdinti jo 500 egz. Be to, fotografijos platinamos per kom-to narius, liet. redakcijas ir konsulate.

L. Šimutis pranešė, kad tarėsi su eile veikėjų, kurie sutiko eit komitetui į talką ir ukriuos pasiulė koptuoti į k-tą. Tie asmenys yra populiarus ir veiklus Chicagos m. liet. kolonijose. Visi jie kooptuoti (pavardės ir adresai bus paskelbeta kiek vėliau). Taip pat nutarta šiomis dienomis pasiųst atstovus pas Chicagos m. majorą ir prašyt, kad greičiau butų paskirta diena "Tag Day" paminklo naudai. J. Mickeliunui pavesta rupintis aukų dežutėmis.

Komitetui ir darbui padidėjus sekretorius prašė išrink 2-rą sekr-rių, kuriuo išrinktas adv. A. Lidikauskas. Be to, k-to vicepirmininkais išrinkti B. Simokaitis ir J. Mickeliunas.

K-to posėdy dalyvo: pirm. adv. R. Vasiliauskas, sekr. P. Jurgėla, O. Kalvaitienė, L. Gaizaitė, B. Simokaitis, adv. Lidikauskas, lak. Kiela, J. Mickeliunas, Pustapėdis ir fondo pirm. A. Kalvaitis su fondo globėju L. Šimučiu. Žuvusių lakunų giminės taip pat susidomėjo komiteto darbais bei sumanymais paminklo reikalu. Juos šiam posėdy atstovavo kap. Dariaus jaun. brolis Stasys Darius-Jucius su žmona. Jie rodė komitetui gautą iš Washingtono raštą.

Taigi, komiteto darbais susidomėjo ir žuvusių lakunų giminės, ir uolesnieji veikėjai, ir plačioji visuomenė. Paminklo statybą remia ne vieni chicagiečiai, bet ir kitų tolimųjų kolonijų lietuviai. Tad netenka abejoti, kad Chicagoje bus kitais metais pastatytas gražus paminklas tiems musų (Amerikos lietuvių) aviacijos pionieriams. Tą **paminklą pastatys patriotiškoji liet. visuomenė kuri nuoširdžiai gerbiae ir brangina Dariaus ir Girėno auką aviacijos progresui ir jų žygį musų tautos garbei.** Tenka džiaugtis, kad komitetas suranda vis daugiau uolių ir nuoširdžių talkininkų, kurie visada pa remia didžius ir kilnius tautinius darbus.

P. JURGĖLA,
lak. paminklo stat. k-to sek.

PRANCUZIJA REMTŲ PABALTIJO SĄJUNGĄ

Štai ką sako "Liet. Aido" bendradarbis apie Pabaltijo Sąjungą.

Rygoje "Jaunaku Zinių" korespondentas kalbėjosi su prancuzų žurnalistu ir Prancuzijos vyriausybės sferoms artimu Anri Šambonu. "J. Z." korespondento paklaustas Šambonas pareiškė: "Aš keliauju informacijų tikslais, kad arčiau susipažinčiau su politine, ekonomine ir finansine padėtimi Pabaltijo valstybėse. Mano kelionė neturi ryšio su Erio kelione. Esu jau buvęs Kaune ir kalbėjęsis su Lietuvos vyriausybės vyrais, taipogi esu kalbėjęs su Latvijos užsienių reikalų ministeriu Salnais ir Prancuzijos pasiuntiniu Trippe. Mano manymas yra toks, kad Europos rytų šiaurės taikai sustiprinti butinai reikalinga sudaryti Pabaltijo valstybių sąjungą, į kurią įeitų Latvija, Estija ir Lietuva. To reikalauja tiek ekonominė, tiek politinė padėtis, ir mano įsitikinimu, dabar yra geriausias momentas tokią sąjungą įkurti. Teisybė, yra sunkumų iš Lietuvos pusės. Čia kaltas Vilniaus klausimas ir Lietuvos santykiai su Lenkija. Bet aš tikiuosi, kad Lietuvos ir Lenkijos santykiai artimiausioj ateity pagerės.

—Bet kokia butų Prancuzijos rolė šioj sąjungoj?

—Prancuzija ją paremtų, sudarydama su sąjunga draugiškumo paktą ir taipogi prekybos sutartį. Suprantama, kad sąjunga negalėtų buti įkurta greitu laiku. Turėtų praeiti 2, 3 mėnesiai, a gal ir visi metai. Reikia sutvarkyti muito ir valiutų klausimai. Aš esu muitupažeminimo šalininkas. Pabaltijo valstybėms butų butinai reikalinga bendra valiuta.

—Ar sąjungon įsijungtų ir Lenkija?

—Su Lenkija butų palaikomi geri santykiai. Pabrėžiu, kad tai yra mano asmeniškos mintys, bet tikiuosi, kad man sugrįžus į Prancuziją ir painformavus užsienių reikalų ministeriją, ji su mano manymu sutiks."

LATVIAI APIE SANTYKIUS SU LIETUVA IR ESTIJA

"Jaunakas Zinas" savo vedamajame kelia klausimą, kokį vaizdą randa naujai susirinkusioji ketvirtoji Pabaltės ekonominė konferenciją. Į šį klausimą laikraštis čia pat atsako, kad ekonominiai trijų Pabaltės valstybių santykiai nepagerėję. Nuo 1921 metų Latvija pirkusi iš Estijos prekių už 60,3 mil. latų, o išvežusi į Estiją tik už 34 mil. latų. Tokiu budu Latvijos prekybos balansas su Estija daugiau kaip 26 mil. latų pasyvo. Toliau laikraštis, rašo kad per paskutinius 12 metų Latvija nupirkusi Lietuvoje prekių už 89,3 mil. latų, o pardavusi Lietuvai —už 55,6 mil. latų. Esą, Latvija tai padariusi, norėdama palaikyt gerus kaimynius santykius. Del Estijos, tai tas ir pavykę, tačiau su Lietuva santyikai plėtėsi kitaip. Esą, per paskutinius dvejus metus prekybos santykiams pasidarius palankesniems Latvijai, Lietuva atsisakė nuo prekybos sutarties. Tai esą ženklai, iš kurių tenka padaryti išvadą, kad santykiai tarp Latvijos ir Lietuvos nebe tokie geri, kaip anksčiau. Kieno pusėje esanti didesnė kaltė—laikraštis nesvarsto, tačiau daro išvadą: aišku, kad bendra kalba su broliška tauta turi buti surasta. Tai esąs ukio žmonių uždavinys. Jei Pabaltės valstybių ukio sluok sniai mokėsią surasti bendrą kalbą, tai politikai ir diplomatai busią priversti jų pavyzdžiu pasekti.

KAIP ATSILIEPĖ LIETUVOJ DOLERIO KRITIMAS

Pinigas litas pradžioje buvo pagrįstas daugiausia doleriu. Pasitikėjimas galingosios ir turtingosios Amerikos doleriu ir Lietuvoje buvo neapsakomas, net iki paskutinių laikų. Daugelis Lietuvos gyventojų savo sutaupas laikė bankuose doleriais. Daugelis žmonių ka[illegible] ga[illegible] dovanu [illegible]rių iš savo giminiais laikė namie paslėpę, nepasitikėdami net bankams. Apskaičiuojama, kad doleriui šių metų balandžio mėn. pradėjus svyruoti Lietuvoj žmonėse buvo apie 7,000,000 dolerių, bankuose apie 1,500,000 dol. pradėta skulaikytojai turėjo diktų nuostolių; apsukrūs šmugelninkai gemiau jo esamos vertės. Dolerių rai pasipelnė. Lito vertės pasto vumui dolerio kritimas jokios įtakos nepadarė.

Lietuvos ūkiui dolerio kritimas gal išėjo į naudą. Dolerių taupytojai juos paleido į apyvartą, keitė į litus, ėmė pirkti nuosavybes — ukius, statyti namus miestuose ir kita. Pasidarė didesnis ūkiškam gyvenime judėjimas. Visos Lietuvos užsienio skolos sutartos doleriais (Amerikai už 1919 metais gautus ginklus ir kitus reikmenis apie 6 mil. dol., Švedų degtukų sindikatą paskola 4 mil. dol., danams skola apie $2,500,000 dol. už Telšių — Kretingos geležkelio statybą ir Klaipėdos uosto tobulinimo darbus ir kt.). Taigi dolerio kritimas palengvina kai kurių skolų atsiteisimą. Amerikiečiams lietuviams grįžtantiems Lietuvoj apsigyventi jau blogiau, nes jie už dolerį gauna apie 7 litus vieton 10. Bet už tai yra ūkiai Lietuvoj labai pigūs.

VĖL Į TARPTAUTINĮ TEISMĄ SU VOKIEČIAIS

Nuo rugsėjo mėn. 15 dienos įsigalėjo Lietuvoje naujas teismų sutvarkymo įstatymas. Tuo įstatymu žymiai pertvarkomas teismų darbas. Taikos teisėjai pavadinami Apylinkių Teisėjais iir jiems pavedama spręsti ir svarbesnes bylas. Apygardų teismai palieka tiktai su šiek tiek pakeista kompeticija (teisėmis). Naujai įsteigtas visai Lietuvai Apeliacinis Teismas. Vyriausias Tribunolas tampa Aukščiausioji Lietuvos Teisių ir įstatymų aiškintoju. Vyriausiojo Tribunolo Klaipėdos Skyrius turės posėdžiauti Kaune, o visų Klaipėdos krašto teismų darbą prižiurės Vyriausiojo Tribunolo Prokuroras (buv. valstybės gynėjas). Del šitų tai dalykų liečiančių Klaipėdos kraštą, ir kilo ermyderis su Vokietija. Pradžioj vokiečių spauda ėmė smarkiai pulti Lietuvą už neva Klaipėdos autonominių teisių laužymą. Dabar gaunama žinių, kad ir Vokietijos valdžia ruošias į šitą dalyką įsimaišyti. Vokiečiai rengia tam tikrą skundą (memorialą) prieš Lietuvą, kurį įteiks Klaipėdos konvenciją (sutartį) pasirašiusioms valstybėms (Anglijai, Prancuzijai, Japonijai, ir Italijai). Spėjama, kad šios valstybės ginčą išspręsti perduos Tarptautiniam Teisingumo Teismui Haagoj (Olandijoj). Tai butų jau antra Lietuvos byla su Vokietija Tarptautiniam Teisme. Pernai vieną bylą tame Teisme Lietuva garbingai laimėjo. Lietuva buvo įskusta irgi neva už Klaipėdos autonomijos laužymą, kaip gubernatorius p. Merkys paleido garsiąją Boetcherio direktoriją ir jį patį už pasipriešinimą buvo suėmęs. Tada vokiečiai daug trukšmo buvo pakėlę, bet teisingumas buvo pripažintas Lietuvai. Taip, beabejo atsitiks ir šį kartą. Tiktai, žinoma, tokios bylos negerina Lietuvos-Vokietijos santykius.—**Tsb.**

RUOŠIASI ĮVESTI CIVILINĘ METRIKACIJĄ

Iki šiol Lietuvoj nėra vadinamos civilinės metrikacijos—civilinių jungtuvių, per teismus išsiskirimų ir panašiai. Jungtuvė, krikštai ir mirusių užrašai tegali buti daromi pas dvasiškius. Jau atsiranda daug žmonių nepatenkintų šitokia santvarka ir reikalauja įvesti civilinę metrikaciją. Vadinasi, kad jungtuvių, gimimų ir mirimų dokumentai butų sudaromi tam reikalui paskirtų valdininkų, o ne dvasiškių. Tada jungtuvių, krikšto ir laidotuvių apeigas galėtų atlikti bažnyčioje tiktai religingieji žmonės, o visoki netikėliai tam nebutų verčiami. Berods šitokia tvarka yra jau senai įvesta visose Vakarų Europos ir Amerikos šalyse.

Lietuvos dabartinė valdžia jau prieš trejetą metų yra pavedusi Valstybės Tarybai paruošti civilinės metrikacijos įstatymą. Ilgą laiką Valstybės Taryba tą klausimą grumuliojo, bet darbą prie galo neprivedė. Kalbama, kad civilinės metrikacijos įstatymo ruošimas tyčia buvo vilkinamas, nes jai rodė ir tebe rodo didelį pasipriešinimą Lietuvos katalikų dvasiškija.

Vėliau buvo sudaryta komisija tam įstatymui paruošti. Bet ir komisijos darbas labai nespartus. Visuomenė pradėjo net užmiršti tą reikalą, nes ginčiai del jo visiems jau buvo įkirėję. Vis tiktai dabar vėl atgyja civilinės metrikacijos klausimas. Kalbama, kad skirtoji komisija įstatymą galutinai paruošianti iki ateinančių Naujų Metų ir paskui įstatymas bus valdžios priimamas ir paskelbtas. Tuo budu civilinė metrikacija busianti įvesta jau neužilgo. Bet daugelis tam nenori tikėti, nes manoma, kad valdžiai dar kartą teks pakelti didelę katalikų dvasiškijos agitaciją prieš tą įstatymą.

— Tsb.

LIETUVOS DELEGACIJA ŽENEVOJ

Kaunas.—Į Lietuvos delegaciją į Tautų Sąjungos 14-tą sesiją įeina: Lietuvos Užsienių Reikalų Ministeris, dr. Zaunius, Lietuvos atstovas Paryžiuje, p. Klimas ir Lietuvos atstovas Londone, V. Sidzikauskas. Į delegaciją pavaduojančiais delegatais dar įeina Lietuvos atstovas Romoje, V. Čarneckis, ir Lietuvos Universiteto direktorius, prof. M. Roemeris.

ŽYDAI KERŠYSIA, JEI HITLERININKAI EINSTEINĄ NUŽUDYTŲ

Paryžius. — Paryžiaus Wagramo salėje tarptautinė prieš antisemitizmo nukreipta lyga surengė demmonstraciją.

Susirinkimo pirm. tarp kitko, priminė seną žydų principą — akis už akį, dantys už dantį, — kuriuo dabar Paryžiuje ir kitose Europos sostinėse vadovaujamasi.

Didi Bargenai

ANT

:: LOVŲ, SPRINGSŲ,

:: MATRASŲ, KALDRŲ

:: IR BLANKETŲ

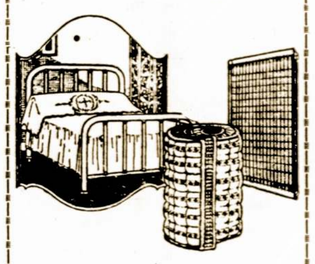

Naujos puikios plieninės Lovos, vertės $6.50, po

$3.95

Gvarantuoti Coil Lovų Springsai, verti $10.00, po

$4.95

45 svarų baltos vatos Matrasai, verti $8.50, po

$4.49

Naujos tvirtos ir gražios Vatinės Kaldros, vertės $3.50,po

$1.95

Maišytų Vilnų, Pilnos mieros dubeltavi Blanketai, verti $6.50, po

$3.79

Tai yra patogiausia ir didžiausia krautuvė Bridgeporte.

PROGRESS FURNITURE Co

3222-26 S. Halsted St

Vedėjai: J. Kalėdinskas
J. Romanas

Duodame gražius ir įdomius lietuviškus radio programus kas ketvergą, 9:30 v. vak. iš stoties WSBC, 1210 kilocycles

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

Sveikatos Skyrius

Šį Skyrių Tvarko ir Prižiuri
Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija.

RUDUO IR MUSŲ SVEIKATA

Rašo **Dr. K. Drangelis**, DDS., Chicago, Illinois.

Jau krinta auksiniai medžių lapai. Darželiuose nuvyto daugelis gražių gėlių. Patrumpėjo dienos. Ruduo kaip čia.

Gražioji balsų ir spalvų harmonija laipsniškai užleidžia vietą Zephyro tragikomedijai.

Drėgnas ir aštrus vėjas supurto medžių šakas ir šiurpuliu pereina žmogaus kuną. Girdisi abiejų dėjavimai.

Su saulės spindulių šiluma nyksta ir gyvybę tveriančioji jėga; kuno atsparumas.

Visoje gamtoje, drauge ir žmogaus kune, vyksta svarbi atmaina. Tai kova elementų!

Šią elementų kovą, žut-but, nusistatė žmogus laimėti. Jo protavimas, jo darbštumas, jaus mas geresnio rytojaus ateina jo pagalbai.

Daugelis paukščių išlekia į šiltesnius kraštus; nekurie palieka žiemavoti. Keturkojai augina storesnį ir šiltesnį šerių bei vilnos kailį.

Žmogus ieško pastogės ir šiltesnio drabužio.

Vieni prisiglaudžia savo namuose. Kitus nugabena į ligonines. Nemenką skaičių sušelpia prieglaudos. Aukštos ir storos kalėjimų sienos atskiria gan daug nuo laimingesniųjų. Valstybių silpnapročių ir bepročių namuose globojama buriai piliečių. Jaunuoliams reformatorijos apsivertę darbais. Net valstybės elektros kėdė ima daugiau kaitinti. Tai vis kova elementų! Tai musų bendrosios sveikatos ruduo!

Ir rudens išvakarėse mes rasime daug nelaimingų. Vasaros šiluma su lapočių aroma tartum kokiu balsamu gaivina žmogaus kuną. Užsnusta parazitai; išnyksta opios kuno vietos; žmogus savęs nejaučia. Jug taip ir turėtų but. Tik tuomet žmogus yra sveikas, kuomet jis savęs nejaučia.

Drėgnas oras, aštrus vėjas, vienu žodžiu, ruduo sukelia žmo gaus kune visą armiją priešų. Tai šonas suskausta, tai gerklė įdega, tai čia, tai ten nudiegia; prakiuręs dantis ima gelti; rytmetį atsikeli su ištinusiu veidu; vienur, kitur iš po pripuvusių žandakauly šaknų ima almėti. Visokios nelaimės žmogaus sveikatą apsėda. O tai dedasi taip delto, kad žmogaus kune jau nuo senai yra suryti parazitų ir jų perų lizdai. Ruduo juos pakiršina, sujudina.

Liguista sveikata, manoma, yra priežastimi viso blogo. O prieš blogą reikia kovoti. Tinkamiausia kova prieš blogą tai gelbėjimas sveikatai. Pozityvis darbas yra visuomet malonesnis negu negatyvis. Tai yra, smagiau statyti, negu griauti.

Sveikatą reikia auklėti—kaip sodininkas medžius, kaip bitininkas bites. Laukinė gėlė ir audras pergyvena, o miesto gėlynas visuomet mizernas—pražydo ir tuoj nuvyto. Taip yra su musų, miestelėnų sveikata. Tai tinkamiausiai įrodo akmeniniai antkapiai.

Ant laimės miestelėnui po ranka yra daktaro pagalba. Ja ir reikėtų kuo dažniau naudotis; kiek galint anksčiau, o ne kuomet jau pervėlu. Jei verta eiti į kovą, tai tik kad ją laimėti. Palaikymui sveiko kuno ir proto kova yra kilni.

Organizuotą kovą del lietuvių bendros sveikatos Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija vedė ir dabar sekmingai veda radijo kalbomis, laikraščiuose straipsniais ir taip vadinamosios Sveikatos Savaitėmis — paskaitomis.

Žmonių patyrimas parodė, kad yra pigiau sveiku pasilaikyti negu sirgti. Bandykime.

SANDAROS PIRMO APSKRIČIO SUVAŽIAVIMAS

Nedėlioj, Lapkričio 12 d., 1933, Lietuvių Piliečių Name, 41 Berkeley St., Lawrence, Mass. įvyks Sandaros Pirmo Apskričio Metinis suvažiavimas. Prasidės 11 val. ryte.

Šiuomi kviečiu visas Apskrity esančias kuopas, kad kiekviena kuodaugiausiai delegatų prisiųstumėte.

Kai kuriose kolonijose, kur buvo veiklios Sandaros kuopos, del dabartinių sunkių gyvenimo sąlygų, jų veikimas nors susilpnėjo, bet sandariečių idejos dvasia ten tebėra stipri. Yra labai pageidaujama, kad iš tokių kolonijų idejos draugai atvažiuotų kaipo svečiai ir suvažiavime visi bendrai pasitarsime apie organizacijos reikalus ir apie musų idejinius darbus žiemos sezone.

Taipgi prašau visų kuopų, kad savo susirinkimuose pasitarę padarytumėte Apskričio suvažiavimui įnešimų. Gi tie idejos draugai, kurie del aplinkybių suvažiavime buti negalėsite, kad savo mintis, sumanymus ir pata rimus, suvažiavimui prisiųstumėte raštu. Jie bus įvertinami, ima mi domėn ir aptariami.

Sandaros ideja, yra žmogaus laisvės, savistovumo ir kulturinės pirmynžangos pagrindas. Nežiurint kur, valstybėj, drauigjoj ar šeimynoj, kur dingsta demokratinės idejos pamatais pasitarimas ir susitarimas gyvenimo reikaluose, ten kerštas, pagėža ir neapykanta įleidžia savo šaknis ir gyvenimas pasidaro vergijinis ir nemalonus. Demokratinė ideja žmonijai atėjo su kulturiniu pakilimu. Tik kulturingas ir blaivaus proto žmogus, niekuomet sauvališkai nesielgs, bet mylės pasitarti, susitarti, kad gyvenimas visupusiai butų tvarkingas ir visiems malonus.

Demokratinė ideja yra brangiausias žmonijos kulturos davinys ir ji yra nemirtina. Tik garbės ar turto troškėjai drįsta prieš ją kovoti ir visuomenę padaryti vergais savo naudai.

Idejinis darbas negali buti sekmingas esant pasiskirsčiusiuose asmenyse. Sekmingam veikimui reikia ikekvienoje kolonijoje susiburti į grupeles, kaip kad yra Sandaros kuopos. Gi tos kuopos sudaro Apskričius kurie lieka veikimo centrai.

Dabar, pradedant žiemos sezoną, kiekvieno demokratinės idejos lietuvio yra pareiga, subendrinti savo jėgas su savo kaimynais, tos idejos draugais ir sudarius grupelę, Sandaros kuopą, skleisti demokratinę ideją vietos lietuviuose.

—K. J. Paulauskas.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖS ŠERININKAMS

Iš laikraščiuose tilpusių atsišaukimų ir privačiai pasiųstų atsišaukimų šėrininkams, jau yra žinoma, kad šių metų Kovo mėnesyje seimas neįvyko delei trukumo suvirš 6,000 balsų sudarymui kvorumo.

Kad surinkti šį balsų skaitlių, seimas norint buvo tik "profo-ramo" paskyrė komisiją, o direk toriatas pavedė jai surinkti trukstantį balsų skaitlių, laike trijų mėnesių nuo seimo iki Birželio 1 d., š. m.

Tuom tikslu komisija savo parašais, atspausdino atsišaukimą, ir Centro sekretorius išsiun tinėjo visiems tiems, kurie buvo pridavė savo adresus, ir tiem kurie dar nebuvo seiman prisiuntę savo įgaliojimų, per tuos tris mėnesius suplaukė suviršum 3,000 balsų, bet sudarymui kvorumo dar ir dabar truksta arti 3,000 balsų.

Nesusirinkus reikalingam balsų skaitliui, iki paskirtam laikui Direktoriai savo artimiausiam posėdyje svarstė, kokius žingsnius dabar imti: ar eiti per teismą, ir imtis ant savęs atsakomy bę didelių išlaidų, surištų su teismo procedura, ar dar bandyti kitus lengvesnius budus. Pasirinkta antroji propoziicja—dar kartą atsikreipti per spaudą ir išnaudoti kiti visi budai, susirinkimui tų taip jau nedaug trukstančių balsų skaitliaus.

Delto mes Direktoriai prašome jus visų šėrininkų, kurie ėsate prisiuntę savo įgaliojimus, pa sirupinkite, kad jusų draugai ir pažystami, taip pat teiktusi prisiųsti nuo savęs įgaliojimus.

Visi tie, kurie iki šiol neprisiuntėte savo dabartinių adresų, teikitės kad ir atvirute prisiųsti savo adresą, ir pareikalaukite įgaliojimo blankų, bus jums suteiktos pilnos informacijos ir pasiųstos reikalingos blankos.

Pageidaujama, kad atsišauktų iš Chicago, Detroit, Cleveland, Pittsburgh, Philadelphia, ir kitose kolionijose esanti darbštesni veikėjai, ir pagelbėtų Direktoriams atsiekti pageidaujamo tikslo, susirinkimui reikalingo balsų skaitliaus. Atsišaukian tiems su malonumu pasiųsiu tos kolionijos šėrininkų sąrašus su tokiais adresais, koki randasi centre, ir reikalingas blankas bei informacijas.

Rašydami visais reikalais į centrą, adresuokite šiaip:

Lithuanian Development Corporation,

294-8th Ave., New York, N.Y.

New York, N. Y.

VILNIAUS GEDULOS DIENOS PAMINĖJIMAS NEW YORK'E

Sandaros 30 kp. iniciatyva šiais metais Vilniaus Gedulos dienos Spalio 9-tos minėjimas įvyks bendrai visų lietuvių suvienytomis jėgomis.

Lig šiam laikui prisidėjo prie Sandaros 30 kp. sumanymo "Vienybės" spaudos B-vė. "Operetės Draugija" 1-ma Sandaros Kuopa. Dariaus-Girėno Postas No. 1. "Vilniaus Vadavimo Sąjungos skyrius. Vyrų Choras. "Tautininkų Kliubas." Matuševičiaus Radio stotis; dar buvo suteiktų žinių kad prisidės Katalikų Federacija, Valaičio Radio stotis, ir Lietuvos daina, ir kiti vitiniai Chorai.

Dienos programas dar galutinai nėra nustatytas, tik vieta jau paimta, ir laikas numatytas. Vilniaus Gedulos paminėjimas bus šventadienį, Spalių 8 d., Lietuvių Piliečių Kliubo salėje, 80 Union Ave., Brooklyn, N. Y. Prasidės 4-tą val. po pietų.

Kaip Lietuvos, taip ir Amerikos Lietuvių obalsis yra šios dienos sulaukus, dar vieną, ir dar vieną kartą visiems vienu galingu suvienytu balsu, sušukti "Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim."

—A. B. Strimaitis.

PITTSBURGH, PA.

KONCERTO ŽINIOS

Priimdami ir pasiklausydami Emilijos Mickunaitės dainų, lapkričio 5 d., pittsburghiečiai ne tik bus pavaišinti nepaprastu dainininkės dainomis kurios retai yra girdimos, bet taip pat prisidės mums visiems svarbiam tikslui, butent prie statymo musų žuvusiems lakunams-karžygiams, Dariui ir Girėnui paminklo, nes visas šio koncerto pelnas yra skiriamas tam tikslui.

Koncerto darbas eina visomis pusėmis. Vaizbos Buto nariai dirba išsijuosę, kad šį retą įvykį padarius tikrai pasekmingu. Visi dainos mylėtojai yra raginami savo bilietus įsigyti pas bile kurį Vaizbos Buto narį. — K.

ATVAŽIUOJA AMERIKON RAŠYTOJAS ARĖJAS VITKAUSKAS

Iš Kauno, Lietuvos Žurnalistų Sąjungos narys, pamatyti Chicagos parodą ir susipažinti su Amerikos lietuvių gyvenimu, kurį pažįsta iš Amerikos lietuvių laikraščių, kuriuos ir rašo jiems nuo Lietuvos nepriklausomybės pradžios musų laikraštyje Arėjas Vitakuskas taip pat rašo. Lietuvoje, nesigiriant, tik vienas Arėjas Vitakuskas gauna (nuo Lietuvos nepriklausomybės pradžios) ir seka **visus** Amerikos lietuvių laikraščius, (kurių visų negauna net žymiau sios Lietuvos laikraščių redakcijos), ir šių metų storame Lietuvos žurnale "Vaire" (7-8 numeryje) parašė straipsnį: "Amerikos lietuvių spauda," rasda mas pasakyti gero apie **visus** Amerikos lietuvių laikraščius atskirai, (Lietuvoje inteligentai į Amerikos lietuvių laikraščius žiuri su didesne ar mažesne pašaipa, tai Arėjo Vitkausko tas straipsnis yra labai remiantis Amerikos lietuvių visą spaudą). Amerikoje Arėjas Vitkauskas nori kiek galima daugiau pamatyti lietuvių ir visą gyvenimą, ir rašys Amerikos lietuvių ir Lietuvos laikraščiams, kaip visuomet. Su savimi Arėjas Vitkauskas vežasi paruoštą spaudai apysakų knygą, vardu: "Mergaitė prie gėdos stulpo," (nespėjo Lietuvoje išleisti), taip pat (daug apysakų, eilių ir kitokių raštų, kuriuos spausdins budamas Amerikoje.

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

Iš New Yorko
į KLAIPĖDĄ
Per Gothenburgą

GREITA KELIONĖ
į LIETUVĄ per ŠVEDIJĄ

APT. BELSKIS NORĖJO NUŠAUTI SAVO KOMPETITORIUS

Vėliau patsai paėmė nuodų.

Pereito trečiadienio rytą aptiekorius Belskis, paėmęs revolverį ir nuėjęs skersai gatvės į p. Dargio Vaistinę paleido porą šuvių ir ten dirbančią p-lę Juozapaičiutę o vėliaus puolė prie paties Dargio. Bet pastarasis paspruko. Tuomet p. Belskis grįžo į savo vaistinę ir paėmė nuodų.

Dirbantysis pas p. B. vaikinas pastebėjo, kad su p. Belskiu yra blogai ir tuojaus pašaukė Dr. Yušką, kuris tuojaus prašalinęs gręsiantį pavojų, pasišaukė Dr. Strikolį ir nugabenę p. Belskį į Šv. Kryžiaus ligoninę išpompavo nuodus ir išgelbėjo gyvastį.

Tikroji priežastis tuom tarpu dar nėra žinoma, kiekvienas aiškina kitaip.

SĖDI VILNIUJE "PALIOKAS"

Sėdi Vilniuje paliokas,
ima jį nemažas striokas:
nors labai jis unaravas—
miestas vis juk, mat, nesavas...
Mąsto sau: "Ko čia kabinas
tas pagonis Gediminas—
kas pas aktalikus matė,
kad to miestas but, kas statė?"
Taip, paliokas—katalikas,
na, tai kas, kad apgavikas:
"šiais laikais," juk neapgavęs
pats nebusi daug ragavęs...
Taip, paliokas Vilnių laiko—
apetitas, mat, be saiko!..
Rodė mums paliokas špygą,
kišo bobą mums Jadvygą,
ir su unija, be cudo,
po sijonu mus pagrudo!
Kai išugdė laikas "chamą,"
jis apleidęs lenkų "mamą,"
sau be unijų, Jadvygą,
atskirai tvirtai išdygo...
Rėkia lenkas balsu plonu,
vėl pagrusti po sijonu
"savo" "chamą" jis norėtų,
bet nereikia nei poetų,
kad išpranašautų dainą:
jeigu lys—pakels jis "vainą"!..
Vilniuje paliokas sėdi,
Lietuvos jis nesigėdi:
dalį jos seniau pavogęs,
laukia ir visos pasogos...
"Et, lig Palangos grąžinti
tuos dvarus, kur išdalinti!"—
sau dažnai pamato ponas...
Bet Jadvygos koks sijonas
šiais laikais lietuvį baido:
unijomis tenesvaido!
Dvarponis—tu, aš—kaimietis:
na, tupėk sau susirietęs,
kol apleisi Vilniaus miestą,
kai paliks pačiam tau riesta!
Arsiu žemę aš apmėžtą,
lenkų dvarponių išplėštą
ir ilgai jų palaikytą,
bet grąžintą vieną rytą...
Buk tu sau ir unaravas,
Vilniaus miestas vis nesavas:
palaikyk kol kas tą miestą,
kol paliks 'maždaug lyg' riesta...

Kaunas, 1930. IV. 2 d.

TUNELIS PO GIBRALTARU

Stato Prancuzija, Anglija ir Ispanija.

Suplanuotu Gibraltaro tuneliu dar smarkiai rupinasi Ispanijos vyriausybė ir visuomenė. Paruo šiamieji darbai šią vasarą tolokai pastumėti. Torpedų brigada iš Kartagenos pusės jau išmėgino keletą sykių juros dugno sprogdinimo. Iš juros dugno išrausta uolų gabalai, kad ištirtų jų geologinę sudėtį. Geofiziniai tyrinėjimai daromi 1000 metrų gilumoj. Šie bandomieji darbai tikimasi baigti iki šių metų galo. Baigus šiuos darbus, bus sukurta anglų kapitalistų bendrovė.

THE BRIDGEPORT KNITTING SHOP

Neria plonus ir storus vilnonius svederius del vyrų, moterų, merginų ir vaikų.

Neriam vilnones pančiakas del moterų ir vyrų. Taisom senus svederius.

F. SELEMONAVIČIA
504 W. 33rd St., Chicago, Ill.
Phone Victory 3486

GRAYBAR

Elektrikinė Siuvama Mašina

CONSOLE Modelis $49.50

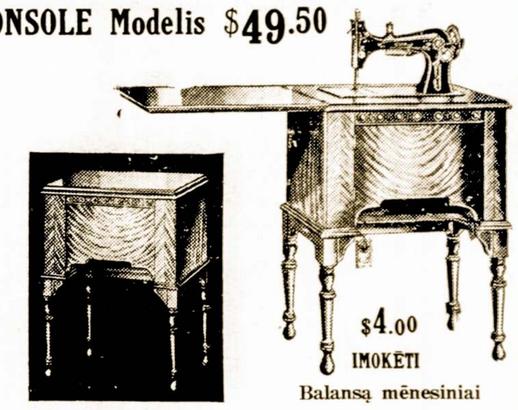

$4.00 IMOKĖTI
Balansą mėnesiniai

NESTEBĖTINA kad daugiau ir daugiau moterų atlieka savo siuvimo darbus turint šitokią mašiną gelbėti jas! Šis naujas Console Modelis, Graybar Elektrikinė Suivama Mašina palengvina siuti. Švelniai bėganti, veikli ir įrengta su naujausiais prietaisais, talpinant parankią kelienų kontrolę ir smagią siuvimui šviesą. Yra tyki, atlieka tobulą darbą.

Kada nevartojama, gražų konsolą galima vartoti bile katram kambaryje kaipo priedinį baldą.

NRA

Matykite demonstruojamas šias puikias siuvamas mašinas artimiausioje jums Elektriko Krautuvėje.

Iš priežasties "Retailers Occupational Taksų," visos prekės pagarsintos musų pagarsinimuose viršum 25c, bus 2%.

Electric EDISON SERVICE Shops

Downtown—72 W. Adams St.—132 So. Dearborn St.
Telephone RANdolph 1200, Local 1227

4562 Broadway, 2618 Milwaukee Ave., 1833 Irving Park Blvd., 4231 W. Madison St., 4834 So. Ashland Ave., 3460 So. State St., 852 W. 63rd St., 2950 E. 92nd St., 11116 So. Michigan Ave

Perkant išsimokėjimo planu pristatymo mokestis yra pridedamas.

FEDERAL KUPONUS DUODAME

RIMBAS

MĖNESINIS SATYROS IR KRITIKOS ŽURNALAS

Jo leidėju ir Redaktorium yra buvęs ilgus metus Sandaros Centro Sekretorius ir "Sandaros" Redaktorius K. J. Paulauskas.

Ar matei "Rimbą?" Ar skaitei kas jame yra parašyta? Jei ne, tai dėk konvertan 10c su savo antrašu ir pasiųsk jam, o jis tuoj pas tave pribus. Prenumerata metams tik $1.00. Užsiprenumeruok jį, gausi daug linksmų skaitymų.

"RIMBAS"

256 W. Third St. So. Boston, Mass.

"O Vilniaus Neužmiršk Lietuvi!"

VISUS CHICAGOS LIETUVIUS KVIEČIAME Į IŠKILMINGĄ

"Vilniaus Dienos"

MINĖJIMĄ

Ned., Spalio Oct. 8d

Lietuvių Auditorijoj
BRIDGEPORTE

Dalyvaus geriausios muzikalės spėkos. Kalbės Lietuvos Konsulas p. A. Kalvaitis, "Sandaros" Red. M. Vaidyla, kap. P. Jurgėla ir kiti.

Susirinkim skaitlingai užgirsti apie Okupuoto krašto padėtį ir tolimesnę kovą už jo atvadavimą.

Pradžia 7 val. vakare Įžanga 25 centai.

Chicagoje

PUIKUS J. BABRAVIČIAUS KONCERTAS

Jam asistavo p. Šidiškiutė-Giedraitienė, Stasys Rimkus ir J. Byanskas.

Pereito sekmadienio vakare, Lietuvių Auditorijoj įvyko seniai lauktasis Juozo Babravičiaus koncertas. Žmonių susirinko veik pilna svetainė. Vienok tenka pažymėti, kad jojo koncertus lanko veik išimtinai musų apšviestunija.

Programas savo turiniu buvo toks, kokius mes tik Juozo koncertuose ir galime tikėtis išgirsti. Jis pats sudainavo net apie 20 kurinių, geriausių pasaulyje kompozitorių, kaip tai: Verdi, Rachmaninov, Dargomiski, Rimski-Korsakov, Tchaikovski, Matus, Schubert, Leoncavallo, Coeneman, Tosti, Flotow ir lietuvių komp. — Kačenausko, "Meilė"; Bartulio, Aria iš op. "Abejotina Ypata"; Aleksio "Graži čia giružė"; Šimkaus "Meilės Dainą"; Vanagaičio "Godelės" ir M. Petrausko "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka".

Sakau, kad šis koncertas buvo seniai lauktas... Ir kas tokio dainos karalaičio ne laukė? Kas kitas amerikiečiams lietuviams suteiks tokio dvasinio peno; kas taip puikiai sudainuos visų mėgiamą M. Petrausko "Tykiai Nemunėlis teka" ir kitas parinktąsias dainas; kas kitas gali pasiekti klausytojo širdies gelmes, atgaivintų jojo atbukusius, apsnudusius jausmus ir duotų progą patirti tikrąjį grožį musų dainos — liaudies dainos, kurią šimtmečiai sukurė ir ištobulino; kuri yra, galima sakyti, lietuvių tautos paveiksluota istorija — išreiška musų šimtmečių nelygios kovos, laimėjimų—džiaugsmo; pralaimėjimų — liudėsio, skausmų, kančių ir vėl pasiryžimo gyventi ir gyventi. Tą tai gali padaryti tik šis musų aukštos technikos dainius; tik jį matydamas scenoje ir girdėdamas jojo krutinės išduodančius garsus, nejučiomis pakyli į erdves, atsiduri sapnų karalystėje ir pasieki musų šimtmečių praeities žiląja senovę. Tai taip jaučiasi kulturingas žmogus besiklausydamas Juozo Babravičiaus dainuojamų dainų.

Jo asistentai

Šiam koncerte Juozui asistavo dar trys talentai: p. Šidiškiutė-Giedraitienė, St. Rimkus ir J. Byanskas. P-nia Giedraitienė pukiai sudainavo "Tyliai kenčių" Blaichman'o ir Rossini'o aria iš op. "Barber of Seville". Taipgi, labai puikiai sudainavo su p. Babravičium duetą iš op. "Traviata".

Ponas Rimkus šiuom tarpu irgi gerai pasirodė. Jis, ypač, puikiai padainavo Kalinio dainą ir Du granadieriai. P-as Rimkus turi puikų baritoną ir jeigu jam aplinkybės leistų ji geriau techniškai patobulinti, jis taptų nepamainomu dainininku.

Apie p. J. Byanską netenka daug kalbėti — jis yra nepavaduojamas akompanistas ir tokiu mes visi jį suprantam.

Taigi, abelnai, koncertas buvo toks, kokį vargiai ar kada turėsime.

Muzikų Matas.

ŽINIOS IŠ LITHUANIAN AERO CLUB OF AMERICA

Spalio 1 dieną šis kliubas laikė nedėlinį susirinkimą, kuriame buvo svarstoma daug dalykų. Daugiausia svarstė kas link Aviacijos dienos, Spalio 8 d., kuri yra ruošiama delei fondo statomam paminklui del žuvusių musų didvyrių kap. S. Dariaus ir leit. S. Girėno.

Beto tą pačią dieną tame pačiame airporte bus minima ir Vilniaus diena. Mat Spalio 9 d. buvo užgrobta musų sostinė Vilnius. Tat šis kliubas susitaręs su paminklui statyti komisija ir su Lithuanian American legionu—Dariaus ir Girėno postu, nutarė suruošti Aviacijos dieną šiem viršuj paminėtiem tikslam. Ir šioj dienoj, Spalio 8, bus minima dar skaudžiai pergyventos valandos.

Tat, brangus Lietuviai, parodykim kad mes gerbiam Tautos didvyrius—parodykim kad musų širdys yra surakytos skausmu, kad mes įvertinam musų gabiųjų lakunų nuveiktus darbus, kad mes jų neužmiršom ir kad mes norim sekt jų pėdom. Aš manau, kad kiekvienas lietuvis šiuos du svarbius dalykus negalės užmiršt, ir manau kad jam širdies pulsas smarkiau sujudės, kai jis pamatys toj dienoj burius žmonių minint šias taip skaudžiai pergyventas valandas, ir manau, kad nei vienas lietuvis namuose nepasiliks, bet važiuos į šį Airportą prisidėti prie taip brangios musų lietuviam dienos.

Dar, kiekvienas lietuvis turi turėti sau už priedermę tai atlikti ir įvertinti tų žmonių darbus, kurie taip sunkiai dirbo, kurie priemena bei kelia lietuvių tautos obalsius.

O Lietuvių Oro Kliubas svarsto ir sunkiai dirba, kad paruošus atatinkamą programą, kad nei vienas lietuvis nebutų apviltas.

Bus daug visokių akrobatinių lakstymų, kurie gal nevienam užims kvapą. Dvi lietuvaitės ir vienas vaikinas šoks su parašutais. Taipat bus ir S. V. Karo Aviacijos skvadronas iš 27-nių aroplanų, bus autogyras, kuris darys daug visokių nusileidime triksų. Programas bus įvairus, tiesiog pasakius bus programas toks kokio lietuviai dar nėra surengę.

Į kliubą įsirašė keli nauji nariai, kurių vienas bus Aviacijos dienoj—tai lakunas Alfonsas Šidlauskas, kuris parodys savo gabius triksus. Jis dar jaunas vaikinas, bet savo gabumais pralenkia daug senesnius už save. Tad pamatyikt jį tenai.

Visi lietuviai važiuokim į Harlem Avenue Airportą, kuris yra ant 87 ir Harlem Ave., toj pačioj vietoj kur Darius su Girėnu laikė pirmą Aviacijos dieną.

Parodykim, kad mes gerbiam sostinę "Vilnių" ir kad mes įvertinam "Dariaus ir Girėno" atliktus darbus. Ir prisidėkim savo keliais centais prie statomojo paminklo.

Ten yra gana vietos del mašinų. Dariaus ir Girėno Postas tvarką palaikys. Įžanga 25c.

Ateinantį Sekmadienį visi į Airportą.—F. Areška.

KAULIUKŲ LOŠIMAS

Lietuvių Moterų Piliečių Lyga rengia labai linksmą Bunco vakarėlį, šeštadienyj, Spalio 7d., 7:30 v. v., Sandaros svet. Įžanga 25 centai. Bus labai gražių dovanėlių, narių suaukautų ir užkandžių. Šios Lygos rengiamas vakarėlis susipažinimo tikslu, kad arčiau susipažinti su jų darbais ir siekiais. Ši Lyga nėra partyvė, jos užduotis yra prigelbėti moterims įvairiuose reikaluose, ypatingai norinčiom tapti pilietėm, bus teikiamos pamokos veltui. Kviečiame visus ir visas atsilankyti ir kartu praleisti keletą valandų lošime, ar pasikalbėjime. Tiem, kurie turėsite laimės išlošti, gausit dovanėlių; pabandykit savo giliukį ir atsilankykit. Komisija dės visas pastangas, kad tinkamai atsilankiusius priimti.

—Rengimo Komisija.

Radio Valanda

Praeito ketvirtadienio Progress Furniture Kompanijos programas tikrai pavyko. Tas Progress Vyrų kvartetas ir jo sutartinas dainavimas rods glostyte glostė klausytojų ausis. Progress pranešėjas, Jonas Romanas, taipgi padainavo gražią dainelę: "Vėversėliai Čiulba," ir taipgi buvo gražios rekordų reprodukcijos su keletu svarbių pranešimų.

Taip ir užsibaigė ta šauni programa. Malonu but girdėti greitu laiku tą Vyrų kvartetą. Ot tai vyrai. Lauksim.

—Klausytojas.

PONIA B. DRANGELIENĖ PASIŽYMĖJO OPEROJ "DON GIOVANNI"

Rugsėjo 30 d. Goodman teatre buvo pastatyta opera "Don Giovanni," kurioj gana svarbią rolę atliko ponia B. Drangelienė, gerai žinomo lietuvių veikėjo Dr. Drangelio žmona.

Anglų laikraščiai labai prielankiai tą operą aprašė. Herald and Examiner parašė, kad ponia Drangelienė vaidindama Donnos Annos rolę padarė "Brilliant debut." Štai to laikraščio žodžiai:

"The difficult part of Donna Anna was taken by Barbara Drangelis, in my humble opinion the star of the occasion. The aria in D major toward the end of the first act is more arduous than Isolde's love-death. Miss Drangelis sang it in a fine robust voice and with great intelligence. **It was a brilliant debut.**"

Reiškia, mes turime tokių talentų, kuriais gėrisi visi, bet ne mes lietuviai. Taigi ar nebutų laikas susirupinti tais talentais ir puos pastatyti atatinkamoj aukštumoj savųjų tarpe. Žmogau, jeigu tu pagerbsi pats save, pagerbs tave ir kiti!—Rep.

MOTERYS PRITARIA ADVOKATŲ DRAUGIJOS ŽYGIUI KAD AMERIKA IŠTIRTŲ TIKRĄ PRIEŽASTĮ LAKUNŲ ŽUVIMO

Karolina Lengvienė, gyvenanti Cicero, Ill., Lietuvių Advokatų Draugijai prisiuntė sekančio turinio laišką, kuris parodo tos moteries tikrą patriotizmą, kokis privalo viešpatauti kiekvieno lietuvio širdyje delei žuvimo musų lakunų, Dariaus ir Girėno. Čia jos laiškas:

"Aš labai įvertinu ir džiaugiuosi Tamstų kilniu žygiu ir aš manau, kad visi vienu balsu Tamstų tam svarbiam žygiui pritars. O jei kas priešingas butų, tai tas ne lietuvis, o išgama. Musų brangus didvyriai padėjo savo galvas už musų tėvynę, o mes, mylimi tautiečiai, jei juos visai užmirštume, tylėtume, tai butų tikrai keista ir nedėkingi pasiliktumem jiems už jų pralietą kraują. Taigi, ačiu labai Tamstom, kad užstojant už musų didvyrius, musų garbingus drąsuolius, nes jie nesigailėjo save paaukoti, o mes bijom apie juos šnekėti kad juos vokiečiai nužudė. Labai geistina kad Amerika kreiptų į tai atydą, nes jie buvo šios šalies piliečiai ir jos ginėjai. Taigi linkiu Tamstom gerausių pasekmių."

Advokatų Draugija apturėjo ir daugiau panašių laiškų. Kitų syk patalpinsime laišką vieno pasaulinio karo veterano, kuris yra labai sujudinantis ir žingeidus.

JONAS T. ZURIS,
Draugijos Pirmininkas.

NEPRALEISKITE PROGOS PATIRTI ĮDOMIŲ MOKSLO DALYKŲ

Artėjant ilgiems rudens ir žiemos vakarams, kur daugiausia turime leisti juos užsidarę savo kambariuose, Sandaros organizacija nutarė ruošti kas sekmadienį, 2 val. po pietų, savo svetainėje, 814 W. 33rd St., paskaitas. Paskaitas skaitys iš įvairių mokslo sryčių, pakviesti tam prelegentai.

Pirmą tokią paskaitą skaitys Chicagos Universiteto studentas Adomas Grybė, spalių 15 d. t. y. sekmadieny 2 val. po pietų, temoje **"Nordikai ar kas kiti sukurė kulturą."**

Kaip pati tema rodo, kad yra dienos klausimas. Šiandieną Hitlerininkai Vokietijoj paėmė Nordikų **"monopolį"** ir visus, kurių gyslose neplasta iki ketvirtos gentkartės. Nordikų kraujas, yra persekiojami ir atimama visokis egzistencijos galimumas, kad nesuteršus "kilnios rasės."

Be to, jie pretenduoja kad ten jie Nordikai vieni sukurė aukštą kulturą ir yra tinkami jos nešėjai, kitos rasės netinka kulturos tverti. Mes lietuviai esame taipgi Nordikai, nors Hitlerininkai nenori tos kilnios rasės kitiems priskirti. Bet ir patys vokiečiai nėra visi Nordikai. Jų didžiuma yra Alpinų rasės. Taip kad savintis visiems vokiečiams Nordikų vardą, yra obsurdas. Tie visi klausimai bus diskusuojami. Po paskaitos bus diskusijos. Prašome nepraleisti progos.

—Rep.

PEOPLES FURNITURE CO. KRAUTUVIŲ RADIO PROGRAMA

Visi dainininkai gražiai dainavo.

Praeito antradienio vakare iš stoties WGES, ir vėl radio klausytojai turėjo daug malonumo besiklausydami šaunaus radio dainininkų dainavimo, kurie dalyvauja išpildyme Peoples Furniture Co. duodamų radio programų antradienio vakarais.

Šį sykį gana gerai pasirodė Peoples Parlor Kvartetas bei du etas ir solistai. P-lę A. Ančiutę ir K. Sabonį, tai tikrai buvo malonu girdėti jų aukštai muzikoj išlavintus balsus. Del programo įvairumo ir įdomumo, buvo gražios muzikos ir naudingų kalbų. Kalbėjo Dr. Lauraitis, DDS., ir dalyvavo "Čalis Kepurė" su savo juokais. Prie to, programo vedėjas pateikė daug svarbių pranešimų ir patarimų apie pirkimus. Taipgi užprašė pasiklausyti kito antradienio programo, kuris bus labai rupestingai prirengtas.—Rep.

TEL. CALUMET 3277

J. J. Hertmanavičius

814 West 33rd St.

APDRADŽIA (Inšiurina) namus, biznius, rakandus, stiklus, automobilius ir visokį kitą turtą. Aprupina viską, kas paliečia apdraudą.

PADARO pirkimo, pardavimo, maino ir visokius kitus notarialius raštus.

PATARNAUJA prie pirkimo, pardavimo ir mainymo namų ir kitų nuosavybių.

PRIGELBSTI prie suradimo paskolų ant namų.
Trisdešimts metų patyrimo tuose reikaluose — užtikrina gerą patarnavimą.

TURIU TUOJ PARDUOTI

Stutz, 7 keleivių aukštos rušies automobilius. Geram stovyje, bėga kaip naujas. Parduosių ant lengvų išmokėjimų. Labai pigiai. Privatinis pardavėjas. Garadžius 2445 E. 74th St. Tel.

Dabar

Mažiausios Kainos

Mieste

Ant

:: ŠILDOMŲ PEČIŲ

ir

:: SEKLYČIOM SETŲ

PEOPLES KRAUTUVĖSE

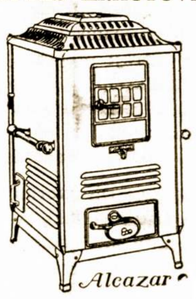

Naujos mados pilnai parceliuoti geri ir gražųs šildytuvai verti $35.00, dabar parsiduoda tik po

$19.75

$20.00 vertės Kitchen Heaters

$12.95

Nauji, tvirti, gražųs Parlor Setai, dengti su aukštos rušies Tapestry,vertės $95.00,po

$49.50

Nauji, labai gražųs tikro Mohair Setai, verti $100.00. Šiame išpardavime tik

$69.75

PIRKITE DABAR IR TAUPYKITE

PEOPLES

FURNITURE CO.

Krautuvėse

2536-40 W. 63rd St.

Corner Maplewood Ave.

4179-85 Archer Ave.

Corner Richmond Street

Chicago, Ill.

Dieninis ir Naktinis Patarnavimas

PAVLAVIČIA UNDERTAKING CO.

INCORPORATED

Pilnas Laidotuvių Patarnavimas $75 ir augš.

HENRY W. BECKER

Licensed Embalmer

3238 So. Halsted Street Chicago, Ill.

Tel. Victory 4088

TEL. REPUBLIC 8340

SENIAUSI LIETUVIŲ GRABORIAI CHICAGOJE

Čia pigesnės kainos, nes daugiau prityrimo.
Nežiurint kur gyvenate musų ypatiškas, ištikimas patarnavimas visuomet prieinamas už
NAUJĄ ŽEMESNĘ KAINĄ.
Kiekvienam pagrabui musų koplyčia su vargonais dykai. Nuliudimo valandoje nepamirškite mus pašaukti, REPUBLIC 8340. Musų patarnavimu busite patenkinti.

Juozapas Eudeikis ir Tevas

5340 SO. KEDZIE AVENUE

(Neturime sąryšių su firma tuo pačiu vardu)

GRABORIAI

J. J. Bagdonas
LADOTUVĖMS
patarnauja
MANDGIAI
SIMPATIŠKAI
ir
LABAI PIGIAI
Liudnoje valandoje
pašaukite:
REPUBLIC 3100
2506 W. 63rd St.

Phone Lafayette 3572

J. Liulevicius

Graborius ir Balsamuotojas
Patarnauju Chicagoj ir apielinkės miestukuose.
Didelė graži Koplyčia pagrabams dykai.

4092 Archer Avenue, Chicago

Tel Yards 1138

Stanley P. Mažeika

LIETUVIS GRABORIUS

Automobilius galima gauti visokiems reikalams.

3319 Auburn Av., Chicago

ADVOKATAI

JOSEPH J GRISH

Lietuvis Advokatas

4631 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 2800

Rez. 6515 So. Rockwell St.
Tel. Republic 9723

A. A. OLIS

ADVOKATAS

100 N. La Salle St., Room 2221
Telephone Randolph 0332
Val.: nuo 9 ryto iki 6 v. vak.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562

7—9 vak. apart Panedėlio, Seredos ir Pėtnyčios

REMKIME SAVUOSIUS

Gerbiami Sandarlečiai ir "Sandaros" skaitytojai, ...remkime tuos biznierius ir profesionalus, kurie garsinasi "Sandaroje" nes mes tik vienas kitą remdami ir kooperuodami pergyvensim šią depresiją ir susilauksim geresnių laikų.

SANDAROS RED. ir ADM.

Pigus Butas

Padoriam žmogui, kuris prižiurėtų namą—kreipkitės pas

J. J. HERMANAVIČIŲ
814 West 33rd Street

Muzikos Mokytoja

Liet. p-lė Josephine Schultz

Duoda muzikos-Piano lekcijas prieinamomis sąlygomis ir reikalui esant — atvyksta į namus. Dėliai platesnių informacijų kreipkitės ypatiškai arba telefonu:

Miss Josephine Schultz
6738 So. Campbell Av. Chicago

Tel. Hemlock 4550

LIETUVIAI GYDYTOJAI
(Amerikos Liet. Daktarų Draugijos Nariai

Phone: Hemlock 7828

Dr. C. K. Kliauga

DENTISTAS

2420 West Marquette Road
Arti Western Ave.
Valandos:
Nuo 9:30 ryto iki 8 val. vak.

Tel. Republic 2266—Hemlock 2010

Dr. K. Drangelis

DENTISTAS

2403 West 63rd Street
Kampas 63rd ir Western Ave.

Phone Canal 6122

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Ned. ir Seredoms pagal sutartį.
Rez.: 6628 So. Richmond St.
Tel. Republic 7868.

Dr. P. Z. Zalatoris

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso valandos:
10:30 iki 12 val. rytais
1 iki 3 val. po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 val. rytais
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

Dr. Strikol'is

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Ofisas: 4645 So. Ashland Avenue
Ofiso valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. vak.
Nedėliomis pagal sutartį.
Ofiso Tel: Boulevard 7820
Namų Tel: Prospect 1930

Phone Victory 2514

Dr. A. J. Zimontas

Seniausias Lietuvis
DENTISTAS

3252 South Halsted Street

Phone Grovehill 1595
Ofiso Valandos:
Nuo 9 iki 11 ryto; nuo 2 iki 4 p. p.
ir nuo 7 iki 9 val. vakare.

DR. A. L. YUŠKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2422 West Marquette Road
Cor. 67th St. ir Artesian Ave.
CHICAGO, ILL.
Šeštadieny ir Trečiadieny po piet pagal sutarima.

LIETUVIAI GYDYTOJAI

Phone Victory 7188

DR. M. ZILVITIS

DENTISTAS

3243 South Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Telefonai: Boulevard 5913
ir Boulevard 5914

DR. S. NAIKELIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki 9
Nedėliomis pagal sutartį
756 W. 35th Street
N. E. kampas 35th ir Halsted Street

A. K. Rutkauskas, M.D.

4442 South Western Avenue

Tel. Lafayette 4146

Valandos: Nuo 9 v. ryto iki 8 v. vak.

Dr. Karl Nurkat

(NURKAITIS)

Akiniai pritaikomi atsakančiai.

3514 So. Halsted Street

Tel. REPUBLIC 0098

Dr. A. J. Manikas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos:
Nuo 2 iki 5 val. diena ir
Nuo 7 iki 8 val. vak.
3008 West 59th Street